

Brexit was geen referendum in de ware zin van het woord.

De Brexit werd gelanceerd door de overheid en niet door burgers. Brexit is een **plebisciet**: een *nepreferendum* en wordt door de politieke elite georganiseerd op een zodanig tijdstip, met zodanige voorwaarden en via een zodanige vraagstelling dat de gewenste uitkomst vaak (maar niet altijd) wordt bereikt.

Plebiscieten worden steeds ingezet nadat het beleid is vastgelopen. Dat was voor de Brexit niet anders. Zo ontdoen systeempolitici zich van hun verantwoordelijkheid onder het mom 'laat de burger het maar oplossen'.

Plebiscieten worden daarom ingezet voor hete hangijzers waaraan politici vrezende hun broek te scheuren. Dan kunnen zij nooit verliezen en worden zij nog als 'democratisch' bestempeld ook. Plebiscieten kunnen electoraal bijzonder nuttig zijn en maken deel uit van een partijpolitieke strategie.

De meeste burgers denken *ten onrechte* dat de Brexit een 'referendum' is.

Hierdoor verkrijgen referenda *ten onrechte* een kwalijke reputatie. Plebiscieten werken misleidend. Een plebisciet is *niet-bindend* en betekent in feite niet meer dan een louter vrijblijvende – maar wel erg dure! – enquête, waarbij een mogelijk ongewenste uitkomst doelbewust door de politieke elite wordt genegeerd. Met andere woorden, een plebisciet weigert de burger ernstig te nemen.

We denken hierbij aan de Europese Grondwet die tijdens verschillende nationale 'referenda' (Frankrijk, Nederland, Ierland) werd weggestemd door een meerderheid van de burgers.

Wat later werd deze grondwet – dit keer onder de vorm van een verdrag (het Verdrag van Lissabon) – door de verschillende parlementen *toch* goedgekeurd.

Ook de uitkomst van het Oekraïne-‘referendum’ werd *niet* nageleefd door de Nederlandse regering.

Daarom zijn plebiscieten uitdrukkelijk *verboden* in Zwitserland, waar referenda aan de orde van de dag zijn en deel uitmaken van de wetgevende procedure voor burgers. Op hun beurt zijn referenda verboden in totalitaire regimes. En dit is logisch: referenda impliceren een *machtsafdracht* van de politieke elite naar de burgers toe. Vanuit deze poging tot machtsbehoud hoeft het niet te verwonderen dat de directe democratie doorgaans wordt verboden: tot op heden verbiedt de Belgische Grondwet expliciet de mogelijkheid tot het houden van referenda tegengewerkt: de politieke elite spaart zich geen moeite om de directe democratie moeilijk uitvoerbaar en onwerkbaar te maken (de zogenaamde *duivelse details*): men voert een onredelijk hoge handtekeningdrempel of opkomstdrempel in, men sluit op voorhand allerlei *referendabele* onderwerpen uit, enz.

Vorig jaar nog ondervond Meer Democratie aan den lijve hoe de Vlaamse regering de directe democratie bewust tegenwerkte. Meer Democratie wist de Vlaamse volksraadpleging op de politieke agenda te plaatsen, maar dit grondwettelijke recht op inspraak voor burgers werd genadeloos door de regering weggestemd. En u heeft het wellicht niet eens geweten! geïnstrumentaliseerd door haar niet-dwingende of louter raadplegende karakter. Het Brexit-plebisciet en het povere referendum*design* Een referendum staat of valt met een efficiënt ontwerp en een correcte uitvoering. Maar het Brexit-plebisciet leefde de spelregels van een eerlijk referendum niet na.

De voorwaarden en omstandigheden waaronder een referendum

plaatsvindt, zijn nochtans cruciaal. Zo liet de vraagstelling van de Brexit heel wat te wensen over. Het lidmaatschap van de EU houdt vier of vijf belangrijke aspecten in en dus was een vraag over elk van die thema's wenselijk geweest. Zo'n systeem is alleszins werkbaar, zie Zwitserland.

Bij de vraagstelling moeten steeds 2 (of meer) duidelijke opties worden beschreven. Elke keuze-optie wordt in detail beschreven en breed belicht door – onafhankelijke – media. Zo kunnen burgers een geïnformeerde keuze maken.

“Kies je voor optie A, dan zijn dit de gevolgen. Kies je voor optie B, dan zijn dat de gevolgen.” Dat was met het Brexit-plebisciet *niet* het geval. Men wist niet waarvoor men koos: wat impliceerde een ‘leave’ eigenlijk? Er ontbrak een uitgewerkt plan. Tot op vandaag blijven de gevolgen van een mogelijke Brexit nog steeds erg vaag.

Bovendien werkt een deel van het parlement niet mee. Eenmaal een meerderheid zich tijdens een referendum heeft uitgesproken, dient het parlement dit volksbesluit ook effectief uit te voeren. In de nadagen van de Brexit is ook dit *niet* het geval: een deel van het parlement weigert het resultaat alsnog te accepteren.

Samengevat: referenda moeten *fair* zijn: op initiatief van de burger, niet van de overheid met een correcte vraagstelling, in dit geval bestaande uit verschillende sub-vragen steeds bindend *Een referendum (in de ware zin van het woord) kunnen we omschrijven als een beslissingsprocedure waarbij de burgers (niet de overheid) zich rechtstreeks uitspreken over een specifiek wetsontwerp – alle onderwerpen zijn hierbij referendabel, dus zonder apriori uitsluiting – nadat zij zélf voldoende handtekeningen inzamelden. Dit toont aan dat er een maatschappelijk draagvlak bestaat.*

De vraagstelling en de argumentering worden volledig ontwikkeld door burgers en/of belangengroepen. Er is een

diepgaand en eerlijk maatschappelijk debat; er is een duidelijk belicht ja- en nee-verhaal met een heldere beschrijving van de gevolgen van elk keuze. Er zijn géén opkomstdrempels, het resultaat is bindend en wordt steeds uitgevoerd door de regering.

Voor het legaliseren van het referendum op burgerinitiatief lanceert Meer Democratie een petitie. Via referenda krijgen burgers effectief het roer in handen. **Teken de [petitie](#) aub.**

Steun Meer Democratie vzw, Uw goede doel! Meer Democratie VZW werd opgericht met als doel het legaliseren van het referendum op alle bestuurlijke niveaus. Wij zullen nooit deelnemen aan de verkiezingen en hebben geen inhoudelijke politieke agenda. Wij streven naar een rechtvaardige samenleving en beschermen ook Uw politieke rechten.

[Ja, ik wil een rechtvaardige democratie. Ik steun Meer Democratie vzw!](#) Mogelijke vragen graag richten aan info@meerdemocratie.be